

การดำรงชีวิตของพระสงฆ์ไทยในยุคดิจิทัล

The Living of Thai Buddhist Monks in the Digital Age

พระมงคลธีรคุณ¹
Phramongkoltheeragun

บทคัดย่อ

การดำรงชีวิตของพระสงฆ์ไทยในยุคดิจิทัล เป็นบทความที่ต้องการสะท้อนมุมมองกรณีของพระสงฆ์ที่ออกไปแจกจ่ายสิ่งของแก่ประชาชนผู้ประสบอุทกภัยแล้วทำให้ประชาชนในสังคมมีความสงสัย แปลกใจว่า กิจเช่นนี้พระสงฆ์ทำได้ด้วยหรือ บางทีคนถึงกับออกมาชี้หน้าว่า นี่ถ้าหากพระภิกษุรักจะทำเช่นนี้ น่าจะลาสิกขามาทำ แต่ด้วยว่ายุคนี้เป็นยุคดิจิทัล มีเทคโนโลยีก้าวไกล ทำอะไรที่ไหนก็ปรากฏออกมาสู่สายตาได้รวดเร็ว มีบางคนได้เห็นภาพข่าวแล้วก็พลอยตำหนิติเตียนไปด้วย บางรายก็ชื่นชม จึงใคร่จะประมวลทัศนะหลายๆ ด้าน มาร่วมกันพิจารณา แต่ก็ไม่ละเลยที่จะเตือนสติพระสงฆ์ด้วยกันว่า ควรที่จะสำรวม ระมัดระวังมิให้ภาพถ่ายที่ไม่เป็นที่ตั้งศรัทธาปสาทะปรากฏออกมา โดยมีเจตนาที่แท้จริงก็คือ การรักษาพระศาสนาให้ยั่งยืน และยังประโยชน์สุขให้แก่มหาชนให้มากที่สุด บทความนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจกับประชาชนในทางที่ถูกต้องเป็นธรรม เพื่อนำเสนอมุมมองที่สะท้อนออกจากสังคมพระสงฆ์ไทย และเพื่อใช้เทคโนโลยีในการแบ่งปันข้อมูลให้เป็นประโยชน์แก่สังคมส่วนรวม

คำสำคัญ: การดำรงชีวิต, พระสงฆ์ไทย, ยุคดิจิทัล

Abstract

“The Living of Thai Buddhist Monks in The Digital Age” is an article that aims to reflect the recent public incidence regarding the monks who distributed donation articles to people who have been suffered from the flooding. The society seemed to be puzzled with this doubtfulness whether this was an appropriate activity to be conducted by monks. Some seriously critiqued that the monks

¹ โครงการพระนักเขียน ภาคบทความวิชาการ รุ่นที่ 1

should leave the monkhood if they preferred to live a normal life and conducted activities as ordinary people would do. Nevertheless, this is a digital age with advanced technology which can cause rapid publicity of such news and many different feedbacks either positive or negative are commented overnight. Therefore, many collections of perspectives are discussed in this article with an intention to remind our Buddhist monks to stay composed and be fully alert to act with calm, and never allow any pictures that will portray doubt or cause an ambiguous respect to our Buddhism. This article has a purpose to educate and align the understanding among the Thai society in a fair and open way through a reflective viewpoint from the monk society in Thailand. It is also hoped that the herein information will be beneficial to the public in general.

Keywords: The Way of Life, Thai Buddhist monks, Digital Age

บทนำ

ภาพถ่ายพระสงฆ์ไทยที่เดินลุยน้ำไปแจกสิ่งของเครื่องใช้ที่จำเป็นแก่ประชาชนผู้ประสบอุทกภัยที่จังหวัดสกลนคร เมื่อเดือนกรกฎาคม ศกนี้ ภาพดังกล่าวถูกนำลงเผยแพร่ในโซเชียลมีเดีย และมีเสียงวิพากษ์วิจารณ์กันในสังคมโซเชียลอย่างเผ็ดร้อน ทำให้กลุ่มต่างๆ ออกมาตำหนิติเตียนว่าการกระทำของพระสงฆ์เช่นนั้นว่ามีใช้กิจที่พระสงฆ์จะพึงทำ โดยเฉพาะมีอุบาสิกาท่านหนึ่งได้ตำหนิว่าไม่ใช่เป็นกิจของสงฆ์ที่จะไปทำเช่นนั้น “พระภิกษุมีหน้าที่ช่วยสังคม แต่ไม่ใช่ช่วยแบบคฤหัสถ์ ต้องตรงตามพระวินัย และเหมาะสมกับเพศบรรพชิต” (สุจินต์ บริหารวเขตต์, 2560) ทำให้คนในสังคมมีใจน้อยคล้อยตาม ส่งผลให้เกิดความสลดใจ เสียใจ กระทบทจิตใจของพระสงฆ์ไทยที่มีเจตนาดีออกไปบำเพ็ญประโยชน์ด้วยความเหนื่อยยากลำบาก

เรื่องการทำงานของพระสงฆ์ที่ออกมาช่วยเหลือประชาชนในคราวที่เกิดเหตุภัยพิบัติเช่นนี้มีมานานแล้ว แต่ครั้งอดีตไม่มีสื่อที่จะส่งแพร่กันได้เร็วไวเช่นนี้ และท่าทีของผู้คนก็เห็นว่าเป็นเรื่องที่พระสงฆ์มีคุณธรรม นำสิ่งของที่จำเป็นไปแจกจ่าย เอื้อเฟื้อแก่ผู้ประสบภัย แต่ด้วยว่า ยุคสมัยนี้มีสื่อที่สามารถจะส่งต่อกันได้รวดเร็ว เมื่อส่งออกไปแล้ว ถ้าหากมีใครชี้ว่าในทางที่ดีก็ดีไป แต่ถ้ามีการชี้ว่าในทางที่เสียหาย เรื่องก็จะดูเลวร้าย อย่างน่าเกลียด ถือว่า สื่อหรือเทคโนโลยีเป็นสิ่งที่มิทั้งคุณและโทษไปพร้อมๆ กัน บ่อยครั้งที่มีการแสดงความคิดเห็นกันออกมาด้วยอารมณ์ ความรู้สึก ว่าตนเองชอบหรือไม่ชอบ โดยที่ไม่ได้ดูบริบทของเรื่องราวต่างๆ อย่างถ่องแท้ ก็ออกมาแสดงความคิดเห็นกันแล้ว แต่มีน้อยคนนักที่จะใช้สติปัญญาใคร่ครวญพิจารณากันอย่างรอบด้านดูทั้ง

พระธรรมวินัย ประโยชน์ที่เกิดมีขึ้น และจาริตประเพณีของพระสงฆ์ไทยไปพร้อมๆ กัน

ในที่นี้จะขออนุญาตความหมายของคำสำคัญ ไว้ดังนี้ *การดำรงชีวิต* หมายถึงการที่พระภิกษุสามเณรมีชีวิตอยู่ได้ต้องอาศัย พึ่งพาประชาชน โดยที่ประชาชนถวายจีวร อาหาร ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค แต่พร้อมกันนั้นพระสงฆ์ก็ให้ธรรมทานเป็นสิ่งตอบแทน คำว่า *พระสงฆ์ไทย* หมายถึงพระภิกษุสามเณรสายเถรวาทที่บวชมาในสังคมไทยถือสัญชาติไทย มีเอกสารการบวชอย่างถูกต้อง และคำว่า *ยุคดิจิทัล* หมายถึงช่วงเวลาในระยณะนี้ที่ได้ประจักษ์ถึงการปฏิวัติด้านสารสนเทศและการสื่อสารที่ยิ่งใหญ่ในประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติ เป็นยุคที่ช่วยให้เราเข้าถึงข้อมูลจำนวนมากได้ตลอดเวลา ทำให้เราสามารถติดต่อกับญาติมิตรได้ง่ายขึ้น และเปิดโอกาสใหม่ๆ ให้ทั้งเรื่องธุรกิจและการพักผ่อน เทคโนโลยีคงจะก้าวต่อไปอย่างไร้ขีดจำกัด ซึ่งบทความนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจกับประชาชนในทางที่ถูกต้องเป็นธรรม เพื่อนำเสนอแง่คิดที่สะท้อนออกจากสังคมพระสงฆ์ไทย และเพื่อใช้เทคโนโลยีในการแบ่งปันข้อมูลให้เป็นประโยชน์แก่สังคมส่วนรวม

การดำรงชีวิตของบรรพชิตในครั้งพุทธกาล

พระพุทธศาสนาอุบัติขึ้นมาในโลก เมื่อ 2,605 ปีที่แล้ว ณ ดินแดนที่เรียกว่า “ชมพูทวีป” หรือประเทศอินเดียในปัจจุบัน โดยเจ้าชายสิทธัตถะได้เสด็จออกผนวช แล้วตรัสรู้ธรรมที่ใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์ พุทธศกยา เมื่อคืนวันเพ็ญเดือน 6 และได้ทรงประกาศธรรมครั้งแรกที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน แขวงเมืองพาราณสี เมื่อวันเพ็ญเดือน 8 โดยท่านโกณฑัญญะ เป็นสักขีพยาน เพราะได้มีดวงตาเห็นธรรม และขออุปสมบทเป็นพระภิกษุรูปแรก ซึ่งพระพุทธเจ้าตรัสเรียกว่า “อัญญาโกณฑัญญะ” จากวันนั้นเป็นต้นมา ก็มีกุลบุตรกุลธิดาที่ได้สดับรับฟังพระธรรมเทศนาแล้วขอบวชเป็นพระภิกษุ ภิกษุณีเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ พระพุทธองค์ทรงส่งพระสาวกออกไปประกาศพระศาสนา ด้วยการตรัสพระวาจาว่า “เธอทั้งหลายจงจาริกไปเพื่อประโยชน์และความสุขแก่คนหมู่มาก เพื่ออนุเคราะห์โลก เพื่อประโยชน์แก่กุลและมีความสุขแก่ทวยเทพและมนุษย์ ขอจงอย่าได้ไปรวมทางเดียวกันสองรูป จงแสดงธรรมงามในเบื้องต้น งามในท่ามกลาง งามในที่สุด จงประกาศพรหมจรรย์พร้อมทั้งอรรถทั้งพยัญชนะ ครบ บริสุทธ์บริบูรณ์ สัตว์ทั้งหลายจำพวกที่มีรูปคือกิลเลส ในจักขุน้อยมีอยู่ เพราะไม่ได้ฟังธรรมย่อมเสื่อม ผู้รู้ทั่วถึงธรรมจักมี” (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2539) ภารกิจนี้ยังคงได้รับการสืบทอดต่อเนื่องมาตามลำดับกาลเวลา โดยมีพุทธบริษัท คือ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก และอุบาสิกา ได้ศึกษาเล่าเรียน และประพฤติปฏิบัติจนเกิดผลประจักษ์กับตนเอง จากนั้นได้นำไปแนะนำสั่งสอนให้ผู้อื่นได้รู้เข้าใจตาม หากมีผู้ใดหรือกลุ่มใดกล่าวหาโจมตีใส่ร้ายพระศาสนาขึ้นมา ก็จะมีบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาคำสอนเป็นอย่างดีนั้น ออกมาชี้แจงกำราบผู้นั้นหรือกลุ่มอื่นนั้นให้สงบลงได้ จนกระทั่งในปัจจุบัน พระพุทธศาสนาได้มาเจริญรุ่งเรืองตั้งมั่นเป็นปึกแผ่นแน่นหนาในดินแดนสุวรรณภูมิแห่งนี้ กล่าวคือประเทศไทยนั่นเอง

1. วิถีชีวิตของภิกษุที่ปรากฏในสามัญผลสูตร

วิถีชีวิตของบรรพชิตที่สละเหย้าเรือนเข้ามาบวชแล้ว จะดำเนินเป็นไปเช่นไร ในเรื่องนี้ มีปรากฏชัดในสามัญผลสูตร ความว่า ในวันพระจันทร์เพ็ญคืนหนึ่ง พระพุทธองค์ทรงปฏิสันถาร กับพระเจ้าอชาตศัตรู ราชานแห่งแคว้นมคธ เพราะพระองค์ทรงมีความสงสัยว่า บรรดาชายหนุ่ม จำนวนมากที่ได้ออกจากเรือนมาบวชเป็นสมณะแล้วนี้ จะปฏิบัติกิจหน้าที่อะไร ที่จะก่อให้เกิดผลดี กับชีวิตของตนและคนอื่นได้บ้าง ซึ่งเคยได้สอบถามปัญหานี้กับเจ้าลัทธิต่างๆ มากมาแล้ว แต่หา ได้คำตอบที่ทรงพอพระทัยไม่ จึงได้เข้ามาเฝ้าพระพุทธเจ้าเพื่อทูลถาม พระผู้มีพระภาคได้ตรัส พุทธพจน์นี้ว่า “มหาบพิตร พระตถาคตเสด็จอุบัติในโลกนี้ เป็นอรหันตสัมมาสัมพุทธะ ถึงพร้อมด้วย วิชาและจรณะ ... คฤหบดี บุตรคฤหบดี หรือผู้เกิดมาภายหลัง ในตระกูลใดตระกูลหนึ่ง พังธรรม แล้ว ได้ครัทธาในพระตถาคต เมื่อได้ครัทธาแล้ว มองเห็นตระหนกกว่า ฆราวาสคับแคบ เป็นทางมา แห่งรุตี ส่วนบรรพชาเป็นทางปลอดโปร่ง การที่บุคคลผู้ครองเรือนจะประพฤติพรหมจรรย์ให้บริบูรณ์ ให้บริสุทธิ์โดยส่วนเดียวดุจสังข์ขัด ไม่ใช่ทำได้ง่าย ถ้ากระไร เราพึงปลงผมและหนวด นุ่งห่มผ้า กาสาวพัสตร์ ออกบวชเป็นบรรพชิต กาลต่อมา เขาละทรัพย์สินสมบัติ และญาติๆ ปลงผม และ หนวด นุ่งห่มผ้า กาสาวพัสตร์ ออกบวชเป็นบรรพชิต เมื่อบวชแล้ว สำรวมระวางในพระปาติโมกข์อยู่ ถึงพร้อมด้วยมรรยาทและโคจร มีปรกติเห็นภัยในโทษแม้เพียงเล็กน้อย สมาทานศึกษาอยู่ใน ลิกขาบททั้งหลาย ประกอบด้วยกายกรรม วชิกรรมที่เป็นกุศล มีอาชีพรักษา ถึงพร้อมด้วยศีล คຸ້ມครองช่องทางอินทรีย์ทั้งหลาย ประกอบด้วยสติสัมปชัญญะ เป็นผู้สิ้นโคธ (มหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย.2539)

ข้างต้นนี้ ถือได้ว่าเป็นหลักการความเป็นภิกษุในพระพุทธศาสนาที่มีความชัดเจน เมื่อ เวลาที่ผ่านเรื่อยมากกว่าสองพันปีมานี้ วิถีชีวิตของบรรพชิตก็มีการปรับเปลี่ยนไปตามบริบทของ สังคมและสิ่งแวดล้อม แต่พุทธศาสนาสายเถรวาทที่แผ่ขยายมายังสุวรรณภูมิแห่งนี้ยังคงรักษา พระธรรมวินัยไว้เช่นเดิม

2. การดำรงชีวิตของพระสงฆ์ไทยในครั้งสมัยรัชกาลที่ 5

พระสงฆ์ไทยในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีการเปลี่ยนแปลงทั้ง สำคัญอย่างหนึ่ง อันเป็นรากฐานให้การพระศาสนาในปัจจุบันมีการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยสงฆ์ เกิดขึ้น ส่งผลให้มีจำนวนพระสงฆ์ยังคงจำนวนสามแสนกว่ารูป ถ้าไม่มีการเปลี่ยนแปลงและ วางรากฐานระบบการศึกษาดังกล่าวแล้ว คาดว่าจำนวนพระภิกษุสามเณรจักลดลงไปมากกว่านี้ คือ องค์พระมหากษัตริย์ทรงมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลได้จัดระบบการศึกษาของชาติ ในวงการ พระศาสนาก็ได้จัดให้มีการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นไป มีการตั้งมหาวิทยาลัยสำหรับพระสงฆ์ฝ่าย มหานิกาย และฝ่ายธรรมยุติกนิกายขึ้นมา เพื่อให้ศึกษาพระไตรปิฎก และวิชาการชั้นสูง ด้วยว่า

พระองค์ทรงเลือกใช้พระราชโอรสที่จะตั้งอำนาจเข้าสู่องค์พระมหากษัตริย์ ตลอดจนการปฏิรูประบบการบริหารแผ่นดินเสียใหม่ ทั้งด้านการศึกษา การปกครอง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม (ภัทรพร ช้างแก้ว, 2530) เพื่ออนุรักษ์ตามการปกครองของแผ่นดิน โดยมุ่งหวังให้การปกครองคณะสงฆ์เป็นระบบรวมศูนย์อำนาจ เพื่อสร้างเอกภาพของการบริหารคณะสงฆ์ ซึ่งความเป็นระเบียบในการบริหารคณะสงฆ์จะอำนวยความมั่นคงให้เกิดแก่อาณาจักร และจะยังประโยชน์ด้านการศึกษา และศีลธรรมจรรยาของประชาชน ในด้านการตราพระราชบัญญัติการปกครองคณะสงฆ์ ร.ศ. 121 ออกมาประกาศใช้ ถือได้ว่าดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชดำริของรัชกาลที่ 5 ที่ทรงมีพระราชปรารภไว้อย่างชัดเจนว่า ถ้าการปกครองสงฆ์มณฑลเป็นไปตามแบบแผนอันเรียบร้อย พระศาสนาจะรุ่งเรืองถาวร และจะชักนำประชาชนทั้งหลายให้เลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนาโนวาท ประพฤติสัมมาปฏิบัติ ... ทั้งนี้ เพราะการปกครองในฝ่ายอาณาจักรนั้นได้รับการปรับปรุงพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปก่อนหน้านี้แล้ว หลายสิ่งหลายประการ จนปรากฏผลเป็นที่ประจักษ์กันโดยทั่วไป (กรมการศาสนา, 2525)

การดำรงชีวิตพระสงฆ์ในช่วงรัชกาลนี้ มีความตื่นตัว ด้วยมีผู้นำประเทศที่มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลเช่นนี้ ทำให้พระสงฆ์กระแสเดิมยังคงนิ่งเฉย แต่พระสงฆ์รุ่นใหม่ได้ตอบสนองของพระราชดำริของพระองค์ท่านด้วยการจัดการศึกษาอย่างเป็นจริงเป็นจังขึ้นมาได้นั้นด้วยหลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ถูกต้อง โดยเริ่มต้นด้วยการศึกษา ถึงแม้หลักการของพระศาสนามีการเน้นย้ำเรื่องการศึกษาอยู่แล้วก็ตาม การจะทำให้เกิดเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนนั้น ต้องอาศัยผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ และมีความตั้งใจจริงในการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับกระแสความเป็นไปของสังคมนั้นๆ อีกด้วย

รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นปีที่ต้องเผชิญหน้ากับมหาอำนาจตะวันตก จำเป็นต้องปฏิรูปและเปลี่ยนแปลงประเทศด้านต่างๆ ได้แก่ งานด้านการคลัง กฎหมาย และงานด้านการปกครอง ปัญหาสำคัญในเวลาต่อมา คือการถูกคุกคามจากลัทธิจักรวรรดินิยม ซึ่งระบบราชการของไทยในขณะนั้นไม่มีประสิทธิภาพพอที่จะสร้างความเข้มแข็งมั่นคงในการต่อต้านการคุกคามนี้ได้ (บุศรา เกียรติอุตสาหกุล, 2546)

การดำรงชีวิตของพระสงฆ์ไทยในยุคดิจิทัล

ความเปลี่ยนแปลงของโลกเป็นไปอย่างรวดเร็ว ด้วยมีเทคโนโลยีเป็นเจ้าบทบาทสำคัญที่ผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนั้น ที่เห็นเด่นชัดที่สุดคือด้านเศรษฐกิจ มีการหาทางลดต้นทุนลดจำนวนพนักงาน เพื่อให้สินค้ามีกำไรมากๆ โดยมีการผลิตหุ่นยนต์ขึ้นมาทำงานแทนแรงงานคนในโรงงาน มีการแข่งขันกันในทุกอาชีพที่จะยืนหยัดอยู่ได้ในสังคมยุคดิจิทัลนี้ ด้านไหนไม่มีการปรับเปลี่ยน ก็อาจจะอยู่ได้ยาก หรือไม่ก็อยู่ไม่ได้ ต้องสิ้นสุดลง แม้แต่พระสงฆ์ไทยที่สืบทอดต่อมา เป็นเวลายาวนานนี้ มาถึงยุคนี้จะมีอะไรที่ต้องปรับเปลี่ยนหรือไม่ โดยเฉพาะวิถีการดำเนินชีวิต

เป็นเรื่องที่ทำหายมาก แต่ในขณะเดียวกัน พระสงฆ์ก็ยังยึดมั่นในหลักการที่จะเป็นช่องทางให้กับผู้ที่เบื่อบ้านในระบบการแข่งขัน ได้หันมาเลือกใช้ชีวิตแบบสมณะ ผู้ที่สงบ สวรรคต วาจา พัฒนาจิตใจ และปัญญาให้กลับไปเป็นที่พึ่งให้กับสังคมอีกด้วย

หลักการที่พระสงฆ์จะถือปฏิบัติตามหลักในสามัญผลสูตรดังกล่าวแล้วนั้น ยังมีอีกหลักหนึ่งที่สำคัญยิ่ง คือ ปาริสุทธิศีล 4 (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.2539) ศีลคือความบริสุทธิ์ หรือ ความประพฤติบริสุทธิ์ที่จัดเป็นศีล กล่าวคือ 1) ศีลคือความสำรวมในพระปาฏิโมกข์ เว้นจากข้อห้าม ทำตามข้ออนุญาต ประพฤติเคร่งครัดในสิกขาบททั้งหลาย(ปาฏิโมกขสังวรศีล) 2) ศีลคือความสำรวมอินทรีย์ ระวังไม่ให้บาปอกุศลธรรมครอบงำเมื่อรับรู้อารมณ์ด้วยอินทรีย์ทั้ง 6 (อินทริยสังวรศีล) 3) ศีลคือความบริสุทธิ์แห่งอาชีวะ เลี้ยงชีวิตโดยทางที่ชอบ ไม่ประกอบ การหาเลี้ยงชีพที่ไม่สมควร แก่ภิกษุ มีหลอกลวงเขาเลี้ยงชีพเป็นต้น (อาชีวะปาริสุทธิศีล) และ 4) ศีลที่เกี่ยวกับปัจจัย 4 ได้แก่ การพิจารณาใช้สอยปัจจัยสี่ ให้เป็นไปตามความหมายและประโยชน์ของสิ่งนั้น ไม่บริโภครด้วย ตัณหา (ปัจจัยสันนิสิตศีล) (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2558) ซึ่งเป็นหน้าที่ของภิกษุ สามเณรต่อตนเอง อันเป็นลักษณะสำคัญและแนวทางการประพฤติของพระภิกษุ เมื่อยังถือ ปฏิบัติตามหลักการนี้ ไม่ว่าจะเป็ดยุคไหน สมัยใดก็ตาม ความเป็นบรรพชิตในพระพุทธศาสนา ยังคงดำรงอยู่ได้ด้วยดี

1. การกระทำของพระสงฆ์ที่ถือเป็ความผิด

การที่พระภิกษุกระทำแล้วถือเป็ความผิดที่เรียกว่าเป็นอาบัติ นั้น มีมาตั้งแต่ครั้งพุทธกาล ที่มีบทบัญญัติมากมาย ก็สืบเนื่องมาจากครั้งนั้นมีพระภิกษุที่มีความไม่ละอาย กระทำการลงไปแล้ว ชาวบ้านตำหนิว่าไม่เหมาะสมไม่สมควร ไม่ใช่กิจของสงฆ์ พระพุทธเจ้าเรียกประชุมสงฆ์แล้วทรง ใต้สวน ชักถามถึงต้นตอว่าเป็นมาอย่างไร เจ้าการยอมรับตามเป็นจริงเช่นนั้นแล้ว ทรงตำหนิ และ ทรงบัญญัติสิกขาบทว่า การกระทำเช่นนี้ถือเป็ความผิด ซึ่งมีอาบัติอยู่ 7 กอง จากความผิดที่เล็กน้อย เช่น การทำไม่ดีเรียกว่า *ทุกกฏ* พุติไม่ดีเป็น *ทุพภาสิต* ไปถึงผิดมากจนแก้ไขไม่ได้เรียกว่า *ปาราชิก* แต่ที่ทำไปแล้วไม่เป็ความผิดก็มีเรียกว่า *อนาบัติ* ซึ่งแต่ละสิกขาบทจะมีช่องทางออกกว่า ทำแล้วไม่เป็อาบัติก็มี ผู้ที่ศึกษาวินัยสงฆ์อย่างละเอียดเท่านั้นจักเข้าใจ มิใช่เหมารวมไปหมดว่า ถ้าพระทำเช่นนี้แล้ว เป็นอาบัติทุกกรณีไป

การกระทำของพระภิกษุ บางกรณีเป็ความผิดทางโลก เรียกว่า *โลกวัชชะ* (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2558) แปลว่า เป็ความผิดที่เป็โทษทางโลก คือคฤหัสถ์ที่มีใช้พระสงฆ์ ทำเข้าก็เป็ความผิดความเสียหาย เช่น ข้ามมนุษย์ พุติกัน โจรกรรม ต่อกัน เป็นต้น บางทีว่าเป็ ข้อเสียหายที่ชาวโลกเขาติเตียนถือว่าไม่เหมาะสมกับสมณะ เช่น ต้มสุรา เป็นต้น และอีกความผิดหนึ่งเรียกว่า *ปณณัตติวัชชะ* (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2558) แปลว่า ความผิดที่เป็

โทษทางพระบัญญัติ คือญาติโยมชาวบ้านทำเข้าไม่เป็นความผิดความเสียหาย เป็นความผิดเฉพาะแก่พระภิกษุ โดยฐานละเมิดพระบัญญัติ เช่น ฉันทอาหารในเวลาวิกาล ชุดดิน ใช้จีวรที่ไม่ได้พินทุ เป็นต้น

พฤติกรรมของผู้คนในสังคมนั้น เวลาจ้องจับผิดคนอื่นนั้น เป็นเรื่องที่ชอบทำกัน สนุกปาก แต่ไม่ได้สำรวจดูตนเองว่า ถ้าเป็นเราจะทำเช่นนี้หรือไม่ และเราทำดีแล้วหรือยังที่จะไปตำหนิคนอื่นเขา ไปกล่าวหาบุคคลอื่น โดยเฉพาะพระสงฆ์ด้วยแล้ว มิใช่จะ จะผิดไปเสียทุกเรื่อง ทุกการกระทำ จะต้องดูเจตนา ดูบทบัญญัติ ดูว่าสิกขาบทนี้ ส่วนที่เป็นไม่เป็นอาบัติ (อนาบัติ) มีอะไรบ้าง

2. ยุคปฏิวัติวัฒนธรรม

สังคมใดก็ตาม มักมีความเจริญแล้วก็เสื่อมลง จากเสื่อมจนสุดๆ แล้วก็มีการรื้อฟื้น ทบทวนกันขึ้นมาใหม่ เป็นวัฏจักรเช่นนี้ สังคมสงฆ์ก็เช่นกัน เมื่อพระพุทธองค์เสด็จดับขันธปรินิพพานไปแล้ว เพื่อป้องกันความเสื่อมที่จะพึงเกิดมีในอนาคต พระอรหันตสาวกได้มีการรวบรวมประมวลพระธรรมวินัย เป็นหมวดหมู่ และรักษาสืบทอดต่อกันมา ครั้นกาลเวลาผ่านไป หนึ่งร้อยปี ก็มักจะมิเหตุการณ์ไม่ดีเกิดขึ้นในสังคมสงฆ์ ผู้ที่เป็นประธาน เป็นผู้ใหญ่ในยุคสมัยนั้น ทั้งฝ่ายคณะสงฆ์และฝ่ายบ้านเมืองก็มีการประชุมปรึกษาหารือกัน แล้วนำไปสู่การกระทำสังคายนาที่หนึ่ง จนทำให้สังคมสงฆ์ดำรงอยู่ ผ่านกาลเวลามายาวนานเป็นสองพันกว่าปีมานี้ได้

จากสิกขาบทที่พระพุทธองค์ทรงบัญญัติไว้นั้น มาถึงปัจจุบันนี้ เราจะเห็นว่าคณะสงฆ์อีกฝ่ายหนึ่ง คือฝ่ายมหายาน เช่นที่ประเทศจีน ญี่ปุ่น ภูฏาน เป็นต้น ผิดแปลกแตกต่างจากฝ่ายเถรวาทไปมากทีเดียว เมื่อสงฆ์ทั้งสองฝ่ายมามีกิจกรรมร่วมกันมากขึ้น ต่างก็ได้เรียนรู้จากกันและกัน ฝ่ายมหายานก็มองเห็นความดีงามของฝ่ายเถรวาท ที่ยังคงรักษาพระวินัยไว้ตามบทบัญญัติเรื่อยมาได้ ฝ่ายเถรวาทก็มองเห็นความดีของฝ่ายมหายานที่สามารถจะนำพระธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาไปประกาศ เผยแผ่ออกไปได้ไกล ทำให้สังคมตะวันตก เห็นคุณค่าของพระพุทธศาสนา

ยุคสื่อสารสนเทศในยุคปัจจุบัน

ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลง พัฒนาประเทศชาติบ้านเมืองมาเป็นระยะๆ ทั้งด้านการปกครอง การศึกษา การเศรษฐกิจ เป็นต้น ควบคู่กันไปกับคณะสงฆ์ไทย ที่อยู่เคียงข้าง และคอยเป็นที่ปรึกษา เป็นที่พึ่งของสังคมไทยเรื่อยมา บางยุคสมัย ทางฝ่ายบ้านเมืองเห็นว่าคณะสงฆ์ไม่มีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงอะไร ก็อยากจะเข้ามาปรับมาแก้ไข แต่ความจริงแล้ว ฝ่ายคณะสงฆ์นั้น มีพระธรรมวินัย ควบคุมอยู่ด้วยแล้ว ทางฝ่ายบ้านเมืองก็อยากจะให้มีกฎหมายมากำกับอีกที จึงทำให้มีกฎหมายคณะสงฆ์ ฉบับ รศ. 121 และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ 2505 และปรับปรุง 2535 เป็นต้น

มาบัดนี้ ประเทศไทยก้าวไปตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งได้กำหนดยุคไว้เป็นช่วงๆ คือ

- ประเทศไทย 1.0 เป็นยุคที่ประเทศไทยเน้นด้านการเกษตรกรรมเป็นหลัก ซึ่งคนไทยปลูกข้าว พืชไร่ เลี้ยงหมู เป็ด ไก่ นำผลผลิตไปขาย สร้างรายได้และยังชีพ

- ประเทศไทย 2.0 เป็นยุคของอุตสาหกรรมเบา เป็นยุคที่ได้มีการนำเครื่องมือต่างๆ มาช่วยในการผลิตสินค้า เช่น เสื้อผ้า กระเป๋า เครื่องประดับ ประเทศเริ่มมีศักยภาพมากขึ้น

- ประเทศไทย 3.0 ยุคปัจจุบันของประเทศไทยที่เน้นอุตสาหกรรมหลักและส่งออกผลิตและส่งออกเหล็กกล้า รถยนต์ ก๊าซธรรมชาติ ฯลฯ อาศัยเทคโนโลยีจากต่างประเทศ เพื่อเน้นการส่งออก

- ประเทศไทย 4.0 คือโมเดลขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่เปลี่ยนเศรษฐกิจแบบเดิม ไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม ที่เน้นเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และภาคบริการ ภายใต้วิสัยทัศน์ มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน (INFO Graphic Thailand, 2560)

สรุปได้ว่า เศรษฐกิจแบบเดิมที่เน้นอุตสาหกรรม เน้นทำมาก แต่ได้น้อย ส่วนเศรษฐกิจแบบใหม่ที่เน้นเทคโนโลยี เน้นทำน้อย แต่ได้มาก ซึ่งเป็นการเน้นด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก ยังไม่ได้มองด้านคุณธรรมภายในบุคคล ถ้าจะให้สังคมอุดม มั่งคั่ง และยั่งยืนจริงแล้ว ควรจะให้ครบทั้งความมั่งคั่งพร้อมทางวัตถุ หรือทางเศรษฐกิจ และมีธรรมโง่บุญเสริมเข้าไปด้วย ให้ครบทั้งสองด้าน กล่าวคือ วัตถุและจิตใจ

บางสิ่งบางอย่างได้เข้ามากระทบกับองค์กรสงฆ์ด้วยเช่นกัน การที่จะมีองค์กรใดในสังคมที่อยู่ร่วมกันมา ฝ่ายหนึ่งก้าวไป ฝ่ายหนึ่งยืนอยู่กับที่ ไม่รับรู้รับทราบ ไม่สนใจ ไม่ใส่ใจ ก็จะต้องตก ขบวน ไม่สามารถจะนำพาสังคมไปในทิศทางเดียวกันได้ โดยเฉพาะในยุคประเทศไทย 4.0 ที่กำลังคืบคลอนเข้ามา นี้ ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของพระสงฆ์แน่ ซึ่งก็มีเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญ แล้วจะให้พระสงฆ์ทำอย่างไร

1. วิถีชีวิตของพระสงฆ์ที่เปลี่ยนไป

การดำรงชีวิตของพระสงฆ์ ถูกรบกวนหลักการของพระศาสนาแล้ว พระสงฆ์จะอาศัยประชาชนให้การอุปถัมภ์ด้วยปัจจัย 4 และหาทางตอบแทนด้วยการให้ธรรมทาน โดยเฉพาะการดำรงตนของพระสงฆ์ควรจะเป็นผู้มีหลักการที่ว่า เป็นการสร้างความเชื่อความเลื่อมใส ความชื่นบาน ผ่องใสให้เกิดแก่ผู้พบเห็น เป็นผู้ไม่มีภัย ให้ความสงบเย็น ให้ธรรมทาน ให้ความจริงความถูกต้อง เป็นผู้นำทางจิตใจและทางสติปัญญา (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.2539) ถ้าพระสงฆ์ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนด้วยหลักการเหล่านี้แล้ว ก็จะก้าวเดินไปในทิศทางที่ถูกต้อง ไม่มีใครจะตำหนิเอาได้ หลักการข้างต้นถือได้ว่า พระสงฆ์กับคฤหัสถ์นั้นต่างฝ่ายก็พึ่งพาอาศัยกันและกัน

สังคมจึงจะอยู่ได้ด้วยดี มีความสงบสุข เกื้อกูลต่อกันอย่างเหมาะสม

บุคคลบางกลุ่มต้องการจะให้พระสงฆ์รักษาทกทุกอย่างให้เหมือนเดิม ไม่มีการปรับเปลี่ยนใดใด ไม่ต้องเคลื่อนไปกับสังคม แต่ก็มีบางกลุ่มเห็นว่า เมื่ออยู่ในสังคมเดียวกัน ก็ควรจะเรียนรู้ก้าวไปให้พร้อมๆ กัน เพื่อจักได้ผลักดันสังคมทุกภาคส่วนขับเคลื่อนไปพร้อมๆ กัน ไม่ควรมาเป็นตัวถ่วง

เรื่องนี้ ควรที่จะยอมรับความเปลี่ยนแปลงว่า ไม่ว่าจะเป็กาลไหนๆ เราไม่สามารถจะปรารถนาให้สิ่งต่างๆ คงสภาพเดิมอยู่ได้ ความคาดหวังของเรา กับความเป็นจริงที่เกิดขึ้นตามเหตุปัจจัยนั้นมีอยู่จริง ซึ่งก็เป็ไปตามกฎพระไตรลักษณ์ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น เราควรจะรู้เท่าทัน ใช้นั้นให้เป็นประโยชน์ ไม่ควรที่จะปฏิเสธ เช่น เทคโนโลยี เป็นต้นว่า คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ต สิ่งเหล่านี้ พระภิกษุควรใช้หรือไม่ ถ้าใช้ ก็จะใช้อย่างไรให้เกิดประโยชน์ ถ้าไม่ทำให้ใช้ แล้วจะห้ามปรามกันอย่างไร จะห้ามกันได้จริงหรือ ใครจะเป็นผู้ออกกฎระเบียบ

2. พระสงฆ์เป็นผู้พร้อมที่จะบำเพ็ญตนเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน

พระสงฆ์ที่ได้รับการอุปถัมภ์ดูแลเป็นอย่างดีจากประชาชนแล้วนั้น ย่อมมีน้ำใจห้วนไหว เมื่อเห็นญาติโยมได้รับความทุกข์ยากเดือดร้อน เช่น เกิดอุทกภัย ว่างภัย เป็นต้น ก็ชวนขววยจัดแจงที่จะเกื้อกูลตามกำลังความสามารถที่จะพึงกระทำได้ ในคราวที่ญาติโยมอยู่ดี เป็นปกติสุข ก็มีเมตตา ความรัก ความปรารถนาดี เป็นมิตรไมตรี พร้อมกันนั้นก็อบรมสั่งสอนตามหลักธรรม คำสอนทางพระศาสนาให้ประชาชนได้ก้าวไปในบุญกุศลยิ่งขึ้นไป

คติแห่งการดำรงชีวิตโดยรักษาศรัทธา และผลประโยชน์ของประชาชนตามนัยแห่งพุทธพจน์ในธรรมบทคาถาว่า *“ภมรเคล้าดอกไม้ นำเอาน้ำหวานไป โดยไม่ทำลายสีและกลิ่นฉันใด ภิกษุพึงเที่ยวไปในบ้าน โดยไม่ทำลายศรัทธาและทรัพย์สินของชาวบ้านฉนั้น”* (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.2539)

กรณีที่พระสงฆ์ออกไปพบปะ เยี่ยมเยียน ให้กำลังใจ และแจกสิ่งของแก่ผู้ประสบภัยพิบัติในพื้นที่นั้น มีทั้งพระภิกษุสามเณร และประชาชนรวมอยู่ด้วย ในทัศนะของพระวินัยธรแล้ว เห็นว่า จะต้องพิจารณาในประเด็นต่างๆ ว่า สิ่งของที่นำมาแจกนั้น ได้มาอย่างไร ถูกต้องตามพระวินัยหรือไม่ พระภิกษุที่นำไปแจกนั้น มีสิทธิ์ที่จะแจกหรือเปล่า การกระทำของพระภิกษุปรากฏออกมาเห็นว่ามีผิดพระวินัยแน่

ส่วนทัศนะของพระฝ่ายธรรมธร ก็เห็นว่า การวินิจฉัยทางพระวินัยเห็นว่าเป็นความผิดเป็นอาบัติ ก็จริง แต่จะต้องมองที่เจตนาด้วยเช่นกัน มิใช่เหมารวมว่าผิด พระทำไม่ได้ ดูจากเจตนาของพระภิกษุที่นำสิ่งของไปแจกจ่ายนั้น เป็นภาวะที่ไม่ปกติที่มีเหตุการณ์ทางภัยพิบัติ ประชาชนไม่มีสิ่งของอุปโภคบริโภค พระมีความกรุณาสงสาร เห็นใจ ใครจะปลดเปลื้องความทุกข์ความ

เดือดร้อนให้เข้าสู่ภาวะปกติโดยเร็วไว ความดีที่ทำไปมีมากกว่าที่จะมากกว่าหาโจมตีทำให้เสียกำลังใจของผู้ที่จิตใจเจตนาดีเช่นนี้

ในมุมมองของผู้เขียนเองนั้น เห็นว่า ต้องแยกกันระหว่างวินัย กับธรรม และความจริงที่เกิดขึ้น ในภาวะเช่นนี้ คงไม่มีใครอยากให้เกิด แต่เมื่อเกิดขึ้นมาแล้ว ผู้คนในสังคมทุกคน ควรจะลุกขึ้นมาช่วยกัน จัดแจง ช่วยเหลือกันไปตามกำลังความรู้ ความสามารถ ความถนัดของตนๆ ไม่ควรจะนั่งดูตาย ปล่อยให้เพื่อนร่วมชาติต้องประสบความอดอยาก เดือดร้อน ใครทำได้ก็ควรจะช่วย ชื่นชม อนุโมทนา สาธุการในการทำความดี แต่ส่วนของพระภิกษุสามเณรนั้นจะต้องตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ ขอบเขตของตนว่า จะทำได้แค่ไหนอย่างไร ซึ่งจะดูดีตามสายตาของบัณฑิตในสังคมด้วย

บทบาทการกระทำของพระภิกษุสามเณรนั้น ถึงจะทำได้อย่างไร ก็ต้องสำรวจตรวจสอบให้ครบ ทั้งสามด้านของหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ และปัญญา ว่า กิจกรรมที่ตนจะทำงานด้านพฤติกรรมเหมาะสมไหม จะเบียดเบียนตนหรือคนอื่นหรือไม่ จิตใจหรือเจตนาในการทำ ทำด้วยเจตนาอย่างไร มีความโปร่งโล่งเบาใจ ไม่ปิดบังอำพรางใคร เจตนาดี มีความตั้งใจ บริสุทธิ์ใจ และด้านปัญญา ได้ตรองดูว่า ผลดี ผลเสียจากการกระทำกิจกรรมนี้ ซึ่งดูว่าส่วนไหนมากส่วนไหนน้อย เลือกทำในส่วนดีมาก แล้วจะมีความปลอดภัย ผ่องใส ใครพบใครเห็นก็ชื่นชม สาธุการ ยิ่งเข้าไปเกี่ยวข้องกับประชาชนด้วยแล้ว จะต้องคำนึงถึงพุทธพจน์ข้างต้นนี้ด้วย จึงจะมีความสบายใจ ทำไปแล้วระลึกถึงขึ้นมาครั้งใด มีแต่ความสดชื่น เบิกบานใจ ชื่นใจที่ได้กระทำลงไปเช่นนั้น

3. การดำเนินดีเทียบบทบาทของพระสงฆ์

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เมื่อมีการแชร์ผ่านสื่อออกมาแล้ว บางท่านอยู่ในวัยศึกษาค้นคว้า ทำไปด้วยความสนุก ความสามัคคี สละใจของตน ไม่คำนึงถึงความเสียหายใดใดที่จะเกิดขึ้นในสังคม ไม่ตระหนักว่าอะไรเป็นประโยชน์ไม่เป็นประโยชน์ คือไม่ได้ใช้ปัญญา บางท่านก็ไม่รู้เท่าทัน มีคนชี้บางอย่างไว้ว่าไปตามนั้น เสริม เพิ่มเติมให้รุนแรง ให้หนักยิ่งขึ้นไป และบางท่านก็เมื่อมีอะไรขึ้นมา ก็โจมตีไว้ก่อน ในใจมีแต่ความเร่าร้อน มีความโกรธ ความขัดเคืองใจ ยิ่งเห็นภาพพระสงฆ์ทำการอะไรที่ผิดแปลกไปก็รับไม่ได้

ชาวพุทธในสังคมไทยมีใช้น้อยที่มีความคาดหวังว่า ผู้ที่บวชเข้ามาในพระพุทธศาสนาแล้ว จะต้องสละ ละวางทรัพย์สินเงินทอง ทุกสิ่งทุกอย่าง ประพฤติปฏิบัติตนมุ่งตรงต่อพระนิพพานอย่างเดียว ไม่ควรยุ่งเกี่ยวกับสิ่งที่ชาวบ้านทำกันโดยสิ้นเชิง ถ้าทำไม่ได้เช่นนั้น ไม่สมควรบวชพร้อมกันนั้น ก็ตรวจสอบพระวินัยทุกสิกขาบทว่า พระภิกษุทำอะไรได้ไม่ได้ เมื่อพระภิกษุทำอะไรที่นอกเหนือจากที่พระวินัยบัญญัติไว้ ก็โจมตี ว่ากล่าวอย่างดูถูกเหยียดหยาม ไม่นับถือ ไม่อุปถัมภ์บำรุง โดยถือว่าพระภิกษุที่ปฏิบัติย่อหย่อนไปนั้นเป็นอลัชชี ไม่ควรอยู่ให้รบกวนพระศาสนา การยึดติดเช่นนี้ ถือว่าเป็นการมองในแง่เดียว ด้านเดียว มุมเดียว ความจริงแล้ว สังคมไทยได้มีการถือปฏิบัติ

กันมายาวนานมากแล้วว่า การบวชเป็นการบวชเรียน ส่งเสริมให้ครอบครัวไหนมีลูกชาย ควรจะสนับสนุนให้บวชเรียนก่อน ฉะนั้น หลักการบวชของคนไทย เรามีเป้าหมายที่ขยายออกไปจากการมุ่งตรงต่อพระนิพพาน เพื่อให้สอดคล้องกับความเป็นจริงของสังคมที่เปลี่ยนไป โดยทางผู้บริหารบ้านเมือง และคณะสงฆ์จะบริหารจัดการกับพระภิกษุสามเณรที่ได้บวชเข้ามาแล้วนั้น ให้ได้มีการศึกษา ซึ่งมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1. เพื่อสร้างศาสนทายาทที่ดีให้กับพระศาสนา 2. เพื่อแก้วิกฤตต่อสังคมประเทศชาติที่ถูกลุบหลวมได้บวชเข้ามาแล้ว ลดภาระของครอบครัว สังคมได้ 3. เพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคล โดยขัดเกลาให้เขาเป็นคนดี มีความรู้ความสามารถ เมื่อมีศรัทธาที่จะอยู่ในเพศบรรพชิตก็ให้ทำงานสืบสานพระศาสนา ถ้าลาสิกขาออกไปก็เป็นคนที่ดีของประเทศชาติ

ถ้าหากไม่ตระหนักถึงเป้าประสงค์เช่นนี้นั้น พระภิกษุสามเณรในประเทศไทยคงจะไม่มีจำนวนมากถึงเพียงนี้ นี่นับวันก็จักมีผู้น้อยลงไปเรื่อยๆ เมื่อพระภิกษุสามเณรขาดหายไปเสียแล้ว พระศาสนาก็จักเลือนลางหายไป ดังเช่น ประเทศอินเดียก่อนที่พระศาสนาจะถูกทำลายลงไปจนหมดสิ้น เพราะขาดแกนนำสำคัญ คือ พระสงฆ์ถูกทำลายจนหมดสิ้นแล้ว ไม่นานนักจากนั้น พระพุทธศาสนาก็หมดสิ้นจากผืนแผ่นดินอินเดีย

การคณะสงฆ์ได้มีการวางภารกิจของคณะสงฆ์ไว้ เรียกว่า ภารกิจพระสังฆาธิการ 6 ด้าน คือ 1) การปกครอง 2) การศึกษา 3) การเผยแผ่ 4) การสาธารณสงเคราะห์ 5) การศึกษาสงเคราะห์ และ 6) สาธารณูปการ แต่ละด้านก็มีคณะกรรมการ และอนุกรรมการของคณะสงฆ์ ที่สนองงานมหาเถรสมาคม เมื่อมีเหตุอะไรเกิดขึ้นในด้านนั้นๆ คณะสงฆ์ที่มีหน้าที่ก็จะออกมาทำหน้าที่ของตน เช่น การที่พระสงฆ์ได้ออกไปช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ของพระสงฆ์ และประชาชนในพื้นที่น้ำท่วม นั้น พระสงฆ์ยอมสละเวลา ออกเดินทางไปเยี่ยมเยียน พบปะกับผู้ประสบภัย เมื่อเจอประชาชนที่อดอยาก ไม่มีสิ่งของบริโภค มีความทิวโหย พระสงฆ์มีเมตตาจิตหยิบยื่นสิ่งของมอบให้ สิ่งของเหล่านั้น ไม่มีมูลค่าอะไรมากมาย เพียงแค่วันที่เขาทุกข์ยากเดือดร้อนเช่นนี้ พระสงฆ์ได้ให้กำลังใจ พบปะกับเขา เขาเหล่านี้ก็ชื่นใจแล้ว ด้านจิตใจ มีคุณค่าหาประมาณมิได้ ผู้ลงไปในสภาพจริงจะเข้าใจว่า ไนยามเช่นนี้นั้น สังคมเดือดร้อน ไม่มีใครอยากจะทำให้เกิด แต่เป็นเหตุสุดวิสัย บางคนไม่ทันได้ตั้งตัว ไม่เคยคิดว่าจะเกิดเหตุเช่นนี้

บทสรุป

เมื่อได้ประจักษ์กับตนเองว่า สังคมมีการวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับพระสงฆ์ด้วยอารมณ์ความรู้สึก อย่างมีอคติ ทำให้ไม่เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม จึงขอเป็นส่วนหนึ่งที่จะมีส่วนร่วมที่จะแบ่งปัน แสดงความคิดเห็นโดยมีพระธรรมวินัยและจารีตประเพณีของสังคมไทย ควรที่จะสนับสนุนให้พระสงฆ์เป็นผู้พร้อมที่จะบำเพ็ญตนเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เป็นที่ตั้ง การ

ที่มีพระสงฆ์สละเวลาออกมาเยี่ยมเยียน พบปะ แจกสิ่งของบรรเทาทุกข์ในยามที่ประชาชนได้รับความทุกข์ยากเดือดร้อนเช่นนี้ ถ้าหากผู้คนในสังคมได้รับความเดือดร้อน ทุกฝ่ายต่างก็มีจิตใจห่วงใย ใครจะปลดเปลื้องความทุกข์ให้กลับฟื้นคืนสู่สภาพเดิมโดยเร็วไว และนับว่าเป็นการบำเพ็ญกุศลธรรมไปด้วย อย่างไรก็ตาม จักต้องเน้นย้ำให้พระสงฆ์ไทยมีความระมัดระวัง และตั้งใจที่จะบำเพ็ญประโยชน์ที่เหมาะสมกับสมณภาวะ มีความสำรวมกาย และวาจา มิให้เป็นจุดอ่อนให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ โจมตีไปในด้านไม่ดี ควรจะเป็นที่ตั้งแห่งความเชื่อ ความเลื่อมใส เมื่อมีใครเขากล่าวหาโจมตีก็อย่าโกรธตอบ แต่สำรวจตนเองว่าผิดตามที่เขากล่าวหาหรือไม่อย่างไร ทั้งนี้ เพื่อการอยู่ร่วมกันได้ด้วยดีในสังคมยุคดิจิทัลที่กำลังดำเนินอยู่ในปัจจุบัน และต่อไปในอนาคต

บรรณานุกรม

- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). **พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- กรมการศาสนา. (2525). **ประวัติพระพุทธศาสนาแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี**. กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- บุศรา เกียรติอุตสาหกุล. (2546). **บทบาทคณะสงฆ์ธรรมยุติกนิกายต่อการส่งเสริมอุดมการณ์ทางการเมือง ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว**. สารนิพนธ์ ศศ. ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ภัชราพร ช่างแก้ว. (2530). **พระพุทธศาสนากับการก่อตัวของรัฐไทยแบบใหม่ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว**. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2558). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**. (พิมพ์ครั้งที่ 31). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ผลิธัมม์.
- _____. (2558). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์**. (พิมพ์ครั้งที่ 23). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ผลิธัมม์.
- พระพุทโธสาจารย์. (2482). **วิสุทธิมคค ปกรณวิเสส ภาค 1**. กรุงเทพฯ: มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- พระอนรรุทธเถระ แห่งลังกาทวีป. **อภิธรรมตถสงคห**. กรุงเทพฯ: มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- <http://www.alittlebuddha.com/>; <https://pantip.com/topic/36725361/> (17 สิงหาคม 2560).
- <https://www.facebook.com/photo.php?fbid>; www.dhammadhoe.com (17 สิงหาคม 2560).
- INFO Graphic Thailand. <https://www.pinterest.com/infographicth/> (26 ส.ค. 2560).